

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Управління розвитком
(назва навчальної дисципліни)

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до проведення підсумкового контролю
з навчальної дисципліни
підготовки докторів філософії

зі спеціальності 073 Менеджмент
(шифр і назва спеціальності)

2016 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

кафедрою менеджменту та бізнесу, протокол №12 від 08.04.2016 р.

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Підсумковий контроль успішності навчання здобувачів з дисципліни «Управління розвитком» та рівня сформованості у них компетентностей, які підтримуються даною навчальною дисципліною проводиться у формі семестрового диференційованого заліку відповідно до графіку навчального процесу спеціальності.

Семестровий залік – форма оцінки підсумкового засвоєння здобувачами теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни, що проводиться як контрольний захід.

Завданням заліку є перевірка розуміння здобувачем програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо. В умовах реалізації компетентнісного підходу залік оцінює рівень засвоєння здобувачем компетентностей, що передбачені кваліфікаційними вимогами.

Семестровий залік охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування здобувачами компетентностей. Типовий приклад залікового білету наведено у розділі «Завдання для підсумкового контролю успішності навчання».

Кожен заліковий білет складається з трьох завдань, які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень теоретичної підготовки здобувача і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Заліковий білет включає 2 діагностичних та 1 евристичне завдання, які оцінюються відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Під час семестрового контролю у формі диференційованого заліку підсумкова кількість балів з навчальної дисципліни (максимум – 100 балів) визначається як сума (проста) балів за результати успішності здобувача при поточному контролі.

Здобувач отримує право на виконання завдань підсумкового контролю (допуск до заліку), якщо кількість балів, одержаних за результатами перевірки успішності під час поточного контролю відповідно до змістового модуля впродовж семестру, в сумі досягла 60 балів.

2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

2.1. Зразок залікового білету

Форма № Н-5.05

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Освітній рівень доктор філософії
Спеціальність Менеджмент
(шифр і назва спеціальності)

Навчальна дисципліна «Управління розвитком»

ЗАЛІКОВИЙ БІЛЕТ № 1

Ви працюєте менеджером на підприємстві (згідно класифікатору професій). Перед Вами поставлені завдання, які необхідно вирішити.

Завдання 1 (діагностичне). Розкрийте сутність поняття "Розвиток" і його складових. В чому проявляється упорядкованість, стохастичність і невизначеність процесів розвитку? Дайте характеристику різновидам розвитку підприємства та чинникам, що впливають на їх вибір.

Завдання 2 (евристичне).

Текст завдання
Підприємство ВАТ "Сфера"

1. Підприємство належить до машинобудівної галузі і виробляє продукцію орієнтовану на кінцевого споживача.
2. Система управління – ієрархічна, тип організаційної структури – дивізійна, стиль управління – автократичний.
3. Підприємство має досвідчений персонал, середній вік якого складає 55 років. Працівники звикли до усталеної чітко регламентованої роботи.
4. Підприємство має можливість отримувати пільгові довгострокові кредити.
5. Підприємство працює з прибутком і рівнем рентабельності вище середнє галузевої.
6. Підприємство має усталені зв'язки з постачальниками матеріалів та комплектуючих на основі добре відпрацьованих логістичних схем.
7. Підприємство має власний сайт з добре опрацьованою інформацією про підприємство, а також швидкісний доступ до ресурсів Інтернет.
8. Підприємство має сучасну інформаційну систему, яка охоплює всі структурні підрозділи.
9. Підприємство має усталені ринки збуту продукції і високий імідж у споживачів його продукції.

10. Продукція, що випускається підприємством на 80% знаходиться на стадії зрілості, а на 20% на стадії спаду.

Завдання. Виходячи з наведеної інформації та макроекономічної ситуації, що склалася в Україні виберіть загальну форму змін (трансформації), які доцільно обрати підприємству та обґрунтуйте її через переваги, можливі ризики та ключові процеси і стимули. Обґрунтуйте доцільний тип розвитку (інноваційний, реінжиніринг, реструктуризація).

Завдання 3 (діагностичне)

Диверсифіковане підприємство ВАТ "Сфера" вибрало загальну форму змін (трансформації) та доцільний тип розвитку (див. рішення завдання 2). Виходячи з цього:

- дайте пропозиції по ключовим позиціям програми розвитку персоналу підприємства – запропонуйте відповідні інструменти розвитку;
- запропонуйте та обґрунтуйте набір управлінських принципів, що забезпечують реалізацію запропонованих Вами інструментів розвитку.

Затверджено на засіданні
кафедри менеджменту та бізнесу ХНЕУ ім. С. Кузнеця.
Протокол №___ від "___" _____ 20___ р.

Зав. кафедри _____ Викладач _____
(підпис) (підпис)

2.2. Перелік завдань для підсумкового контролю

1. Особливості розвитку, та що відрізняє його від функціонування підприємства, організації.
2. Програма розвитку як інструмент реалізації розвитку.
3. Концепція розвитку підприємств в ринковій економіці.
4. Основні проблеми українських підприємств, їх вплив на процеси управління розвитком.
5. В чому полягає суть сучасних уявлень науки про системи і розвиток.
6. Сутність і зміст самоорганізації, стаціонарності і гомеостазу процесів розвитку в економічних системах.
7. Що складає предметну область теорії стратегічного розвитку підприємства.
8. Концепція мегатрендів (мега-тенденцій) сучасної економіки.
9. Тенденції в розвитку організацій, зв'язані з інформаційною революцією.
10. Сутність інформаційної революції і бізнесу інформації.
11. Базові поняття методології розвитку підприємств.
12. Принципи управління розвитком.
13. Фундаментальні напрямки в спрямуванні розвитку.

14. Охарактеризуйте процеси через які реалізується у стратегічному аспекті розвиток підприємства
15. Базові поняття трансформації.
16. В чому полягає розвиток моделі управління за останні 40 років
17. Які чинники спонукають до змін на підприємствах і в організаціях.
18. В чому полягає суть методології 20 ключів

3. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Результат семестрового заліку оцінюється в балах і проставляється у відповідній графі екзаменаційної "Відомості обліку успішності".

Мінімально можлива кількість балів, які здобувач може отримати за результатами проведення підсумкового контролю – 20.

Максимально можлива кількість балів, які здобувач може отримати за результатами проведення підсумкового контролю – 30.

Виконання кожного завдання підсумкового контролю успішності здобувача оцінюється відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Таблиця

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

Підсумкова оцінка за залік з навчальної дисципліни «Управління розвитком» розраховується за формулою:

$$S = Z1 + Z2 + Z3,$$

де S – підсумковий максимальний бал, який здобувач може отримати за успішне виконання усіх завдань підсумкового контролю (S=30);

Z1 – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за виконання завдання 1 підсумкового контролю (Z1=5);

Z2 – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за виконання завдання 2 підсумкового контролю (Z2=15);

Z3 – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за виконання завдання 3 підсумкового контролю (Z3=10).

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час заліку, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою.

Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

4.1. Основна

1. Пономаренко В.С., Пушкар О.І., Тридід О.М. Стратегічне управління розвитком підприємства. Навчальний посібник. - Харків: Вид ХДЕУ, 2003. – 640 с.
2. Лепа Н.Н., Лепа Р.Н., Пушкар А.И. Моделирование процессов управления развитием предприятий. Монография. - Донецк. ООО «Юго-Восток, Лтд», 2005. 348 с.
3. Пушкар А. И., Грабовский Е. Н., Пономаренко Е.В. Стратегическое управление развитием электронного бизнеса и информационных ресурсов предприятия (модели, стратегии, механизмы). – Харьков: Изд. ХНЭУ, 2005. – 480 с.
4. Пушкар А. И., Жуков Ю.Е., Пилипенко А.А Стратегические группы предприятий: концепция, методология, управление. Научное издание. (Монография) - Харьков: изд-во «Кроссруд», 2006. – 440 с.
6. Путятін Ю.О., Пушкар О.І., Три дід О.М. Фінансові механізми стратегічного управління розвитком підприємства: Монографія. – Х.: Основа, 1999. – 488 с.
7. Модели управления персоналом корпораций: Монография /В.С. Пономаренко, А.И. Пушкар, Ле Ван Шон. – Харьков: ХГЭУ, 1997. – 232 с.

4.2. Додаткова

1. Афанасьев Н.В., Рогожин В.Д., Рудыка В.И. Управление развитием предприятия: Монография. – Харьков: Издательский Дом "ИНЖЭК", 2003. – 184 с.
2. Афонин И. В. Управление развитием предприятия. Стратегический менеджмент, инновации, инвестиции, цены: Учебное пособие. – М.: Дашков и К, 2002. – 380 с.

3. Бритков В. Б., Смольянинов Н. Д. Анализ и тенденции развития современных систем управления предприятиями // Системные исследования. Методологические проблемы. – М.: Эдиториал УРСС, 2003. – С. 11 – 19.
4. Букович Х., Уильямс Р. Управление знаниями: руководство к действию / Пер. с англ. – М.: ИНФРА–М, 2002. – 504 с.
5. Гейтс Б. Бизнес со скоростью мысли. – 2–е изд., испр. – М.: Изд. ЭКСМО–Пресс, 2001. – 480 с.
6. Герасимчук В.Г. Розвиток підприємства: діагностика, стратегія, ефективність. – К.: Вища школа, 1995. – 266 с.
7. Друкер Питер Ф. Задачи менеджмента в XXI веке. Пер. с англ.: Издательский дом "Вильямс", 2000. – 272 с.
8. Ивин Л.Н., Куклин В.М. Информационная экономика. – Харьков. Издательство Кроссрод, 2005. – 436 с.
9. Каплан Р., Нортон Д. Сбалансированная система показателей. От стратегии к действию. – М.: Олимп–Бизнес, 2003. – 304 с.
10. Куркин Н. В. Управление экономической безопасностью развития предприятия: Монография. – Днепропетровск: АРТ–ПРЕСС, 2004. – 452 с.
11. Лепейко Т.И., Коюда В.О., Лукашов С.В. Інноваційний менеджмент. – Харків: Видавничий дім „ІНЖЕК”, 2005. – 440 с.
12. Мочерный С. Модели трансформационных процессов экономики // Экономика Украины. – №2. – 2000. – С. 13–20.
13. Основи стійкого розвитку. Навчальний посібник / За ред.. проф.. Л.Г. Мельника. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2005. – 654 с.
14. Пономаренко В.С., Пушкар А.И. Методы и модели финансового обеспечения развития предприятий: Монография. – Харьков: ХГЭУ, 1997. – 160 с.
15. Пушкар О.І., Гіковатий В.М., Євсєєв О.С., Потрашкова Л.В. Системи підтримки прийняття рішень. – Харків: ВД «Інжек», 2006. – 304 с.
16. Пушкар О.І., Управління великомасштабними проектами. Навчальн. Посібник Харків: Вид. ХДЕУ, 2000. — 248 с.
17. Пушкар А. И. Модели управления развитием производственно–экономических систем: Монография. – Харьков: ХГЭУ, 1997. – 268 с.
18. Пушкар А.И., Тридед А.Н., Колос А.Л. Антикризисное управление: модели, стратегии, механизмы: Научное издание. - Харьков: ООО «Модель Вселенной», 2001. – 452 с

4.3. Ресурси Інтернет

1. Електронний каталог Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua.
2. Електронний каталог Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка. – Режим доступу: <http://korolenko.kharkov.com>.
3. <http://www.intelpart.com/manage/r-main.htm>
4. <http://grebennikon.ru/journal-25.html>
5. <http://www.intalev.ru/index.php?id=92>

6. <http://www.training.com.ua/actionclose/3/1229.html>
7. <http://www.cordismedia.ru/show/&id=17>
8. <http://www.zelandia.info/oriented-psychology.html>